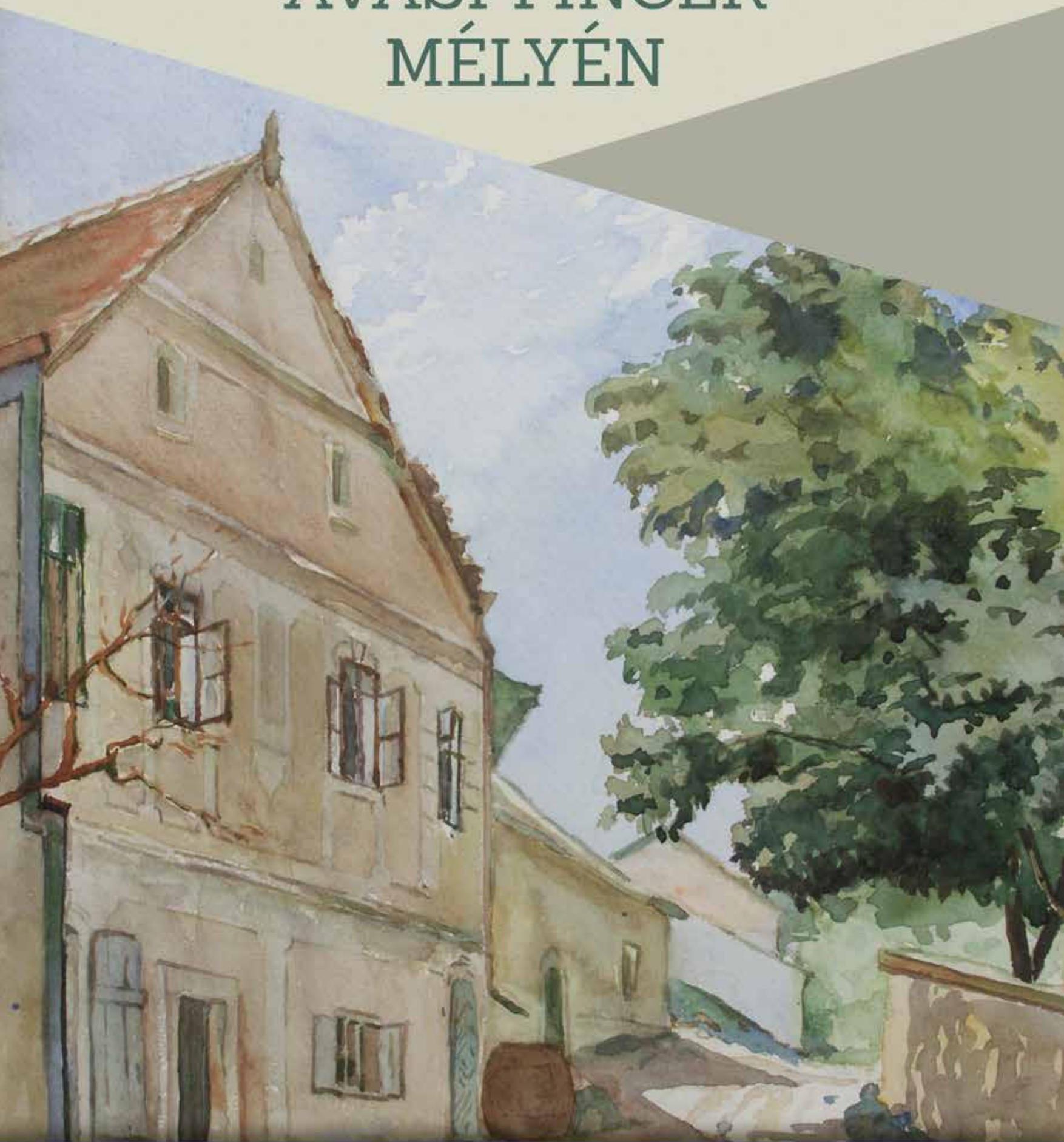

AVASI ÉRTÉKTÁR IV.

AVASI PINCÉK
MÉLYÉN

KÖSZÖNTŐ

Avas, bor, kultúra

A tizenkilencedik században az a mondás járta: az az igazi miskolci polgár, akinek pincéje van az Avas hegy oldalában...

A mai miskolci polgárt természetesen más kívánalmak alapján ítéljük meg, de vitathatatlan: napjainkban is szép számú pincetulajdonos él a városban. Őrzik és ápolják Miskolcnak az Avashoz kötődő borkultúráját, az itt gyökerező és ide kapcsolódó kultúrtörténeti emlékeket.

A város fölé magasodó Avas oldalában – Európában egyedülálló módon – napjainkban is több mint 900 borpince és borház található. Megőrzendő építészeti és kultúrtörténeti érték, aminek helye volt, és helye lesz a város életében. Erre hívja fel a figyelmünket, erre emlékeztet Értéktár című kiadványával az Avasi Borút Egyesület.

A boros hagyományok feléledésével számos borházat mentettek meg az enyészettől a tulajdonosok, példát mutatva az avasi pincesorok megújításához. A magánberuházók mögött a város sem szeretne lemaradni: turisztikai és infrastrukturális fejlesztések sorát valósítja meg 2020-ig azért, hogy a történelmi Avas ismét a város büszkesége, a miskolciak kedvenc szórakozóhelye legyen – mint volt az egykor, a XX. század elejének polgári világában.

A bor szerves része a magyar italkultúrának. Márai Sándor erről úgy írt: „A bor férfidolog, csendesen kell beszélni róla. Leghelyesebb egy pohár bor mellett.”

Ajánlom Önöknek is – az Avason!

DR. KRIZA ÁKOS
Miskolc polgármestere

Impresszum

Kiadó: Avasi Borút Egyesület
Felelős kiadó: Báthory Csongor
Szerkesztő: Darázs Richárd
Tördelés, dizájn: Török Eszter
Lektorálás: Balogh Attila

Köszönet a kutatásban nyújtott segítségért a következőknek:

Dr. Sáfrány József, Dr. Gyurkó Péter, Farkas Gyula, Herman Ottó Múzeum, MNL
B.-A.-Z. Megyei Levéltára, II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár.

Köszönet kiadvány szerzőinek és segítőinek:

Csatlós Ágnes, Hangóné Birtha Melinda, Kapusi Krisztián, Keresztury Tibor és a litera.hu portál szerkesztői, Kiss József, Pusztai Tamás, Szunyogh László, Szunyogh Szilvia, Tóth Arnold, Vass Tibor

Az Aranyecset rajzpályázat képeinek készítői:

Bartók Eszter Anna, Borsos Gréta, Galambvári Réka, Kővári Laura, Juhász Angelika, Lupkovics Jázmin, Meruczsa Szilvia, Monori Molli Anna, Petrik Szonja, Petrovics Fanni, Szabó Balázs, Tóth Réka, Vályi Vivien, Zelen Virág Lili...

ISBN: ISBN 978-963-12-7912-2
Miskolc, 2017.

AVASI
BORMŰZEUM

TÍZÉVES az Avasi Borút Egyesület

Hogy tíz év egy civil szervezet életében sok-e vagy kevés, mindig az dönti el, mennyit sikerült megvalósítania a kitűzött céljaiból. Úgy érezhetjük, sokat megtettünk azért, hogy városunk gyöngyszeme, a történelmi avasi pincesor visszakapja méltó helyét Miskolc mindennapjaiban. Báthory Csongor írása.

Néhány pincetulajdonos 2007-ben úgy gondolta, hogy tennie kell, hogy ismét a pihenést, a szórakozást, a kulturált borfogyasztást szolgálja a város közepén majd ezer pincét magába foglaló pincesor. Kevés város dicsekedhet azzal, hogy a belvárosában több száz éves pincerendszer található, borházakkal, kanyargós, macskaköves utcákkal. Pincetulajdonosként fájó szívvel néztük, hogy egyre több elhagyatott, romos épület, szemetes utca csúfította el ezt a nagy múltú, jobb sorsra érdemes területet, összefogtunk, mert tennünk kell épített örökségünk védelmében. Ennek szellemében alakult meg az Avasi Borút Egyesület. Az első években az egyesület tagjai csak a baráti kör számára szerveztek borversenyeket, főzőversenyeket, és a közvetlen környezetükkel foglalkoztak, borházuk környékét szépítették, és közben arról beszélgettek, mit kéne tenni az avasi pincesorok védelmében. A beszélgetés nem csupán pusztába, vagyis hegyre kiáltott szó maradt, hanem tettek követték. Rendbe hoztuk, „lehetőségeinkhez mérten”, a sétányokat, aztán pályázatokat adtunk be, amelyek támogatásával már némi anyagi lehetőségünk is teremtődött. Elkészült a felső soron a fából ácsolt kilátó, fákat, díszbokrokat ültettünk. Igyekeztünk rendezvényeinkkel minél több városlakót felcsalogatni az Avásra. Vendégül láttunk írókat, költőket, színészeket, zenészeket a „Kultúra nyitott pincéi” című, több éve tartó rendezvénysozozatunkon.

Az Avasi Borangolás egyik szervezőjeként megnyitjuk pincéinket, minden májusban, a nagyközönség előtt. Sok ezren vesznek részt a fesztivál kiszélesedett eseményén. Több olyan városlakóval találkoztunk ez alkalomból, aki miskolci létére először járt a pincesoron. Csodálkozva mondogatták, hogy ők eddig fel sem mertek ide jönni, mert azt hitték, ez valami elhanyagolt, veszélyes terület, ahol minden bokorból bűnözők támadják meg az arra járókat. Szerencsére sikerül a tévhitet egyre jobban eloszlatni. Kutatómunkát végzünk a pincesor múltjáról, aminek az eredményeit kiadványokban juttatjuk el az érdeklődőkhöz. Az Észak-Keleti Átjáró Egyesülettel kötött együttműködés és barátság, a közösen írt pályázatok segítik a kiadványaink elkészítését, közösen forgattunk filmeket is a hely népszerűsítésére. Disputákat szervezünk, ahol a pincesor fejlesztésére irányuló tervek, ötletek születnek. Felvettük a kapcsolatot a határon inneni és túli, hasonló céllal létrejött civil szervezetekkel, tapasztalatcserékkel bővítve tudásunkat. Az elmúlt években sok elhagyatott pince talált új gazdára, szépülnek a borházak. Egyre gyakrabban szól a dal a pincesorok között, fő a bográcsban a pörkölt, sül a szalonna, vidám hangulatban szórakoznak a pincetulajdonosok a barátaikkal. Bár a Móricz Zsigmond által száz évvel ezelőtt megálmodott Avasi Tündérbert még álom, de kézzelfoghatóan érzékelhető a különbség a tíz-húsz évvel ezelőtti állapotokhoz képest. A megalakuláskor megfogalmazott céljaink egy részét igencsak jó látni megvalósulni, ami újabb célok kitűzésére ösztönöz minket. Mert van még tennivaló a következő tíz évre is! TESSZÜK IS!

BÁTHORY CSONGOR, az egyesület elnöke

Pusztai Tamás

AZ ELFELEDETT SZENT GYÖRGY KÁPOLNA NYOMÁBAN

EGY HELY SZEREPÉNEK VÁLTOZÁSA — A SZENT GYÖRGY KÁPOLNA NYOMAINAK KERESÉSE A MISKOLCI AVAS-HEGYEN
Jelentés a 2015-ös régészeti feltárásról

2015. június 17. és július 9. között régészeti feltárást végeztünk Miskolcon az Avas-hegy tetején.

A feltárást célja a város 1800-as és 1863-as egy-egy ábrázolásán, az Avas-hegy tetején álló épület régészeti módszerekkel való megkeresése, és annak a kérdésnek az eldöntése, hogy létezhetett-e ez az épület, a Szent György kápolna, mely a középkori források alapján a mai Avas-hegyre lokalizálható.

Miskolc középkori településtopográfiájában az Avas hegy fontos szereppel bír. A hegy északi lábánál található Szent István templom mai formájában gótikus, ám az ásatások alapján Árpád-kori előzményeket is sikerült kimutatni. E régebbi templom pontosabb korhatározása azonban bizonytalan. Nem tudjuk, hogy itt, a Szinva déli partján, vagy az északi partján lehetett-e a korai településközpont, és ehhez a környéken még milyen fontos épületek kapcsolódtak.

Az Avas-hegy a XIV. században Szent György hegy néven volt ismert. Szent György határrészt mint

promontóriumot már 1376-ban említik, a nevét adó kápolnát azonban csak 1507-ben, a Szent Mihály kápolna oltárigazgatóságával együtt. Ez a kápolna napjainkra teljesen elenyészett.

Az 1376-os oklevélben a szőlőhegyen fekvő kápolnáról írnak, amely egyházi intézményként egyike a város oltárigazgatóságainak. Pontos helye máig ismeretlen, bár újkori forrásokban még feltűnik mint az Avason megnevezett viszonyítási pont, melyen felül szőlők, alatta pedig pincék fekszenek. 1683-ban Borsod vármegye jegyzőkönyvében említik „*az Avas tetőn az kápolnától fogva lemenő szekérutat*”, amelyet az Aszalay András palánt szőlője melletti parlagon csináltak és onnan fut lefelé a pincékhez.

Az egykori kápolna meglétét igazolja Miskolc 1800-ból származó réz-, majd fametszetes vedutája, ahol az Avas-tetőn sokszög alakú, kerek építményt ábrázolnak a város fölött, amely formájával, magasságával, magában állásával kitűnik a hegy pincéi közül.

Ugyanezt az épületet, de egy másik szögből, a Sajó híd irányából mutatja egy 1853-as kép is. Az 1853-as képen is látható, hogy az épület nem az Avas-hegy tetején áll, hanem egy részben különálló, alacsonyabb helyzetben lévő kiemelkedésen.

E két ábrázolás alapján a Google Earth segítségével igen jól kimetszhető, hol állhatott az Avas-tetőn egykor ez az épület.

2. kép: Az Avas-tető 1853-ban, a Sajó hídtól nézve

A kápolnáról mint egyházi intézményről hallgatnak a források, de a Szent György hegy elnevezése koraiságát igazolja. A kápolna patrocíniuma az Árpád-korra mutat.

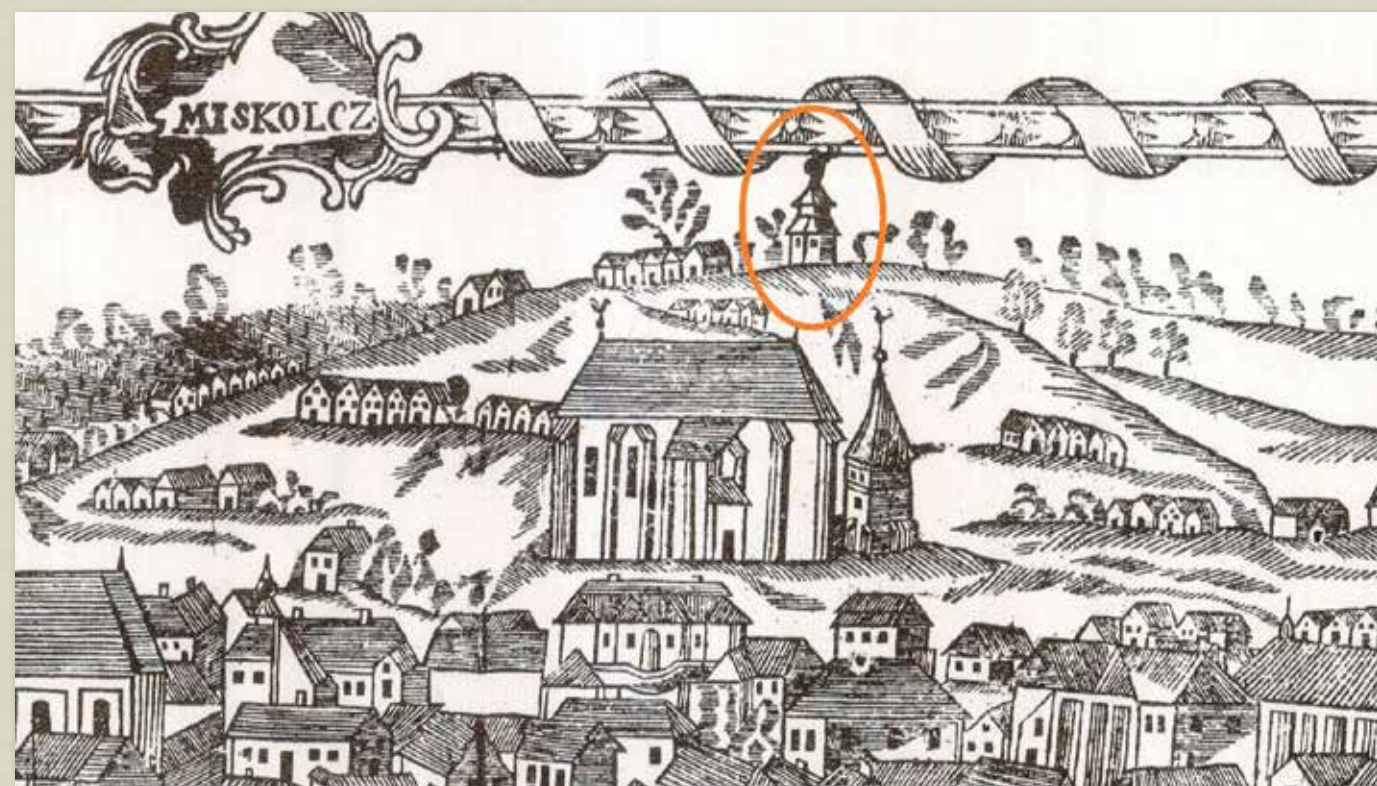
A leírások alapján a miskolci kápolna nem a település lakott részén, hanem attól kissé távolabb, a hegytetőn, a szőlőhegy szélén épült, sőt, az 1507-es oklevél szerint magán a szőlőhegyen.

A kutatás előtt azt valószínűsítettük, hogy az 1800-as és az 1853-as ábrázolásokon látható épület az Avas-hegyen a Szent György kápolna lehet. Az írásos források elégtelensége miatt azonban csak a régészet döntheti el, hogy vajon Árpád-ko-

ri építmény volt-e eredetileg, esetleg a Szent György-kultuszt megújító, a lovagszentet különösen tisztelő Anjouk idején, a XIV. században épült. (Ekkor már a hegyet is így nevezik.) Kérdés, hogy milyen célból létesült, temető vagy más objektum volt-e körülötte, s összefüggésbe hozható-e azzal, hogy a helyétől nem messze, a Mélyvölgy utcában XI. századi sírt tártak fel a XIX-XX. század fordulóján.

A két ábrázolás segítségével meghatározható helyen két munkaterületen végeztünk kutatásokat. Az I. kutatási területet a mai avasi kilátótól keletre 70 méterre, a városból a kilátóhoz vezető sétány déli széléhez kapcsolódóan, míg a II. kutatási területet a kilátótól 100 méterre, attól keletre, szintén a városból a kilátóhoz vezető sétány déli széléhez kapcsolódóan jelöltük ki. Az első kutatási területen nyitott három árokban a vékony, mindössze 20 cm vastag gyep és termőréteg eltávolítása után előkeült az alapkőzet. Az alapkőzetben egy újkori épület alapozását, egy lemélyített üreget, benne egy hordó fenekét találtuk meg. Az alapkőzet vékony fedőrétegében egy darab, bekarcolt csigavonallal díszített Árpád-kori kerámiatöredéket találtunk. A többi lelet jelenkori kerámia- és fémtöredék.

A II. munkaterületen nyitott szelvényben előkeült egy 4,7 méter átmérőjű, 70 cm falvastagsággal készült, nyolcszögletű épület alapozása. Az alapozás tört kőből, homokkőből és tufa kövekből készült, sárga színű, homokos, gyenge minőségű újkori habarccsal. Északi oldala, ahol a domb a város felé lejt, az itt elhaladó sétány irányából néhány helyen téglával javított, valamint téglalap alakú, nagyméretű, alsó élük mentén egyszerű hornyolással díszített homokkő lapokkal volt burkolva.

1. kép: nyolcszögletes épület ábrázolása Miskolc 1800-ban készült metszetén

3. kép: A kápolna 1800-as és az 1853-as ábrázolások alapján kimetszett lehetséges helye

4. kép: A 2015-ben feltárt épület alapjai

Az épülettől dél-keletre két vízszintesen fekvő, egymásra helyezett malomkőből kialakított lépcsőt találtunk, ami az épülethez délről egykor kapcsolódó fa szerkezetes előépítménybe vezethetett. Árpád-kori vagy középkori leletek itt nem kerültek elő. Az alapozás mellé ásott gödrök betöltésében a legkorábbi leletek a XVIII. századból való mázas kerámiatöredékek.

5. kép: A kutatás helyszíne Domby István 1817-es térképén

Ez lehet az az épület, ami az Avas-tető 1800-as és az 1863-as ábrázolásán is markánsan megjelenik. A feltárt alapozás nyomán ez egy nyolcszögletű épület volt. Kezdetei a XVIII. századig vezethetők vissza.

Az Avasról (és Miskolcra) Domby István által 1817-ben készült térképének (BmT 270) azon a helyét, ahol a feltárások voltak, a térkép egy fekete foltra helyezett kereszttel jelöli. Kérdés, hogy 1817-ben itt csak egy kereszt volt csak, vagy, mint ahogy ez a térképlap a Szent Anna templom és más kisebb templomok esetében mutatja, a kereszt alatti kis folt magára az épületre – egy kápolnára – utal. Azokon a helyeken, ahol

a városban egyszerű keresztek voltak, mint pl. a Mindszenti templomnál, csak a kereszt jele van ezen a térképen

Az ásások, valamint az 1800-as metszet alapján elmondható, hogy e helyen 1800-ban már volt egy épület, amit az 1817-es térképen itt feltüntetett kereszt miatt ekkor feltehetően már kápolnaként használhattak. Ebből az is következik, hogy a Miskolc településről 1800-ban készített metszeten az Avas-tetőn látható nyolcszögű építmény egy kápolna lehetett.

6. kép: A kutatott épület 1900-ban - Dobrossy 2000.117 nyomán

A kápolna a XIX. század végére funkciót váltott és már pihenőházként kezdték el használni. 1900-ban Zelenka Lajos táblabíró tulajdonában volt. Ekkor építették hozzá délről azt a saletlit, amelynek lépcsőjét sikerült feltárnunk.

7. kép: Az épület az 1900-as évek elején

Az Avasról készült 20. század eleji képeslapokon, fényképeken, festményeken a kápolnából átalakított pihenőház markáns elemként jelenik meg.

A kápolnát a Horváth-sor 278. számon a ma is álló avasi kilátó 1963-as felépítését követően bontták el.

Az Avas-tetőn végzett 2015-ös feltárások során megtalált épülethez hasonló más települések melletti szőlőhegyeken a XVIII. században több helyen építettek Közép-Európában. Köztük gyakori a nyolcszög alaprajzú is. Közös jellemzőjük a kupola fölötti kisméretű világítótorony.

A feltárások során is megtalált kápolna titulusát nem ismerjük. Elképzelhető, hogy a valahol e helyen álló középkori Szent György kápolna titulusát kaphatta meg. De ez az épület már nem a középkor, hanem Miskolc XVIII. század végi, XIX. század eleji szőlőkultúrájának, majd a szőlők pusztulása után egy másfajta kultúrájának, az Avas-tetőre került pihenőházak, a városi szórakozás kultúrájának az emléke.

Ha kápolnából épített borházat nem bontották volna el, és ma az avasi kilátótól lefelé sétálnánk, valami hasonló szerkezetet láthatnánk, mint amit az alábbi kép is ábrázol:

8. kép: a kutatási terület 2015-ben és az épület valószínűsíthető kontúrjai

Kiss József

KÓRHÁZ A HEGY GYOMRÁBAN

1944-ben a front elérte Miskolcot is, ami arra kényszerítette a városvezetést, hogy felkészüljön a túlélésre. Ekkor kerültek előtérbe a város peremén lévő hegyek, illetve azok pincéi, amelyek kiválóan alkalmasak voltak óvóhelynek, raktárnak, vagy éppen kórháznak. 1944 őszén így igencsak felértékelődtek a tetemvári, a bábonyibérci és az avasi pincék.

A pincék hadi hasznosítására az első példát már nyár végén megtaláljuk. 1944. augusztus 16-án dr. Gálffy Imre polgármester a Kisavas II. sor 37. szám alatti Munk György „zsidó egyén” pincéjét jelölte ki a Miskolcon állomásozó német alakulatok részére élelmiszertárolás céljára (26166/1944. ki. számú intézkedés). Egy hónap múlva – a front közeledtével gondoskodni kellett már az emberekről, intézményekről is. Szeptember 12-én dr. Honti Béla alpolgármester határozatot jegyzett, amelyben a Vöröskeresztes hadikórház földalatti műtője részére a Kisvas I. sor 16. és 17., valamint a II. sor 35. és 37. számú hegyipincéit jelölte ki. (Minthogy a 36. számú pince a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Szövetkezet gyümölcsraktára volt, ennek csupán az egyik ágát jelölte ki a kórház részére.)

De nem csak katonai alakulatok, illetve kórházak számára biztosítottak pincéket, már szeptemberben megkezdődött különböző intézmények számára is a pincék kijelölése. Így az Evangélikus Líceum és Tanítóképző Intézet számára a Nagy Avas Jézuskút sor 705. sz. pincéje került kijelölésére óvóhelyként.

Október 1-től Miskolc városát a Duna-Tisza-közi hadműveleti kormánybiztos működési területéhez osztották be, vagyis a várost hadműveleti területté minősítették.

1944 júniusában, majd szeptemberében Miskolcot, illetve Diósgyőrt súlyos légitámadás érte, amelynek eredményeként több mint 2000 ház megrongálódott, s több mint kétszáz ember vesztette életét. A bombázások felgyorsították az óvóhely-kijelölési eljárásokat. Október 12-én a német tábori csendőr területi parancsnokság számára a Tetemváron jelöltek ki egy pincét, de már a civil lakosok számára is úgynevezett „házcsoport óvóhelyek” létesítését rendelték el. Így például Berzi Ferenc Nagyavas Alsósor 737/2. sz. pincéjét több-

nyire Gyöngyvirág és Avasalja utcai lakosok számára.

Végül, november közepén sor került az Erzsébet (1952-től Semmelweis) közkórház áttelepítésére is. A költözés fő oka az volt, hogy november 15-én éjszaka már a kórházat is több bombatalálat érte. „Mindenkori bombatámadásra számított, mert a vasút mellett fekszik a kórház. – emlékezett vissza Magyar Gyula kórházi telepfelügyelő. Gyakoriak voltak a légiriadók, az emberek féltek, és látták a rombolást. Erős aknatűz volt az előző éjjel. A betegek még az ágyról is leugráltak a pincébe. Könyörögtek, hogy vigyék el őket és szidták is az orvosokat.” A legutolsó bombatámadás során a sebészet épületét három találat érte, s kitörtek az ablakai. A helyzetet nehezítette, hogy a németek a szülészeti osztály tetejére géppuskás megfigyelőt helyeztek el, s lezárták az Csabai kapu utcaszakaszát. A környező utcákból a lakosságot már kitelepítették, így a területen már csak a kórházban maradt civil. Minthogy a város lakosságának zöme az Avason volt, kézenfekvő volt, hogy az egészségügyi intézmény is odaköltözzön. Az ötletet maga a kórházhoz kinevezett katonai összekötő tiszt is támogatta, így az kórház vezetése a költözés mellett döntött.

Bár korábban – más közintézményekhez hasonlóan – olyan utasítás született, hogy a kórházat a Dunántúlra kell menekíteni, az ilyen irányú kezdeményezéseket a kórház vezetőjének, Kopáry Józsefnek sikerült megakadályozni. Az igazgató kettős játékot űzött, látszólag meg kívánt felelni a nyilas vezetés által hozott kívánalmaknak, a gyakorlatban azonban kérelmeivel, felvetéseivel szabotálta azt. Kopáry ugyanis nem akarta kórház nélkül hagyni a várost.

A kórház vezetése már korábban felmérte az avasi pincéket, hogy melyik lenne alkalmas kórházi célra. A kiküldött bizottság tagjai Kopáry József igazgató, Pálóssy János főorvos, Magyar Gyula telepfelügyelő, Fleischer Béla kórházi gondnok és egy ismeretlen mérnök többek között arra is ügyeltek, hogy a pincének egyenes bejárója legyen. Az ügy azonban elhúzódott, így épp a bombatámadás előtt érkezett meg a pince kiutalásáról szóló rendelet.

A város Négyessy ügyvéd avasi pincéjét jelölte ki számukra, azonban a tulajdonos tiltakozott ez ellen. Kopáry kórházigazgató későbbi beszámolója szerint: „Négyessy ügyvéd feljelentést tett a rendőrségen a kórház néhány személyzete ellen. Miért tette, mert a kórház részére a felsőbb hatóságok régebbi tárgyalás alapján kiutalták az ő pincéjét. Utolsó napokban megnéztük a pincét és az háromágú volt. Négyessy elfalazta a pincéjét és egyágú lett belőle. Letagadta, mikor kérdeztem, hogy háromágú volt. Feltörtük a kórházi alkalmazottakkal. Lehetetlen volt a helyzet a személyzet és Négyessy között.”

Négyessy azonban nem tudta megakadályozni, hogy az Erzsébet kórház birtokba vegye avasi pincéjét. A kórház kiürítése, illetve a költözés november 16-án kezdődött meg, s két-három napig tartott. Minthogy a német katonák a kórház lovait elvitték, ökrös szekerekkel történt meg az áthurcolás. Először az ágyakat, matracokat szállították a pincébe, mintegy 30 darabot, majd a sebészeti betegek következtek, de csak azok, akiknek hosszabb kezelésre volt szükségük. Ezt követően került sor a felszerelések átszállítására. A kórház kiürítésében, illetve költözésében Kopáry József kórházigazgató személyesen is részt vett, de más orvosok is részt vettek a beteghordásban.

A költözéssel az Erzsébet kórház ugyanakkor nem ürült ki teljesen, mintegy 30 beteg maradt ott (akik nem akartak onnan elmenekülni), s számos dolgozó, illetve intézményi részleg, pl. a konyha. A hátramaradt betegek kezelésével dr. László Dániel munkaszolgálatos orvost bízták meg.

Az avasi pincében műtöt rendeztek be, s számos operációt hajtottak ott végre. Az Avason dolgozó orvosok között dr. Kopáry József igazgató, dr. Vida Endre, dr. Székely Ödön sebészeti osztályvezető, valamint dr. Pálóssy János és dr. Molitor István főorvosok neve ismert. A pincében körülbelül 300 embert szállásoltak el. „A hely szoros volt” – mint arról a költözésben is részt vevő Erdélyi János máv pályamester utóbb beszámolt. Az orvosok külön helyiségben volt elszállásolva, ott történtek a műtétek is. A pincekórház élelmezését változatlanul a helyén maradt kórháziak biztosították, ott főztek, majd szállították az Avasra az ételmezt, de előfordult, hogy a város biztosította élelmezését. Az első napokban az élelmezés hiányos volt, később azonban sem a betegek, sem az orvosok nem szenvedtek e téren hiányt.

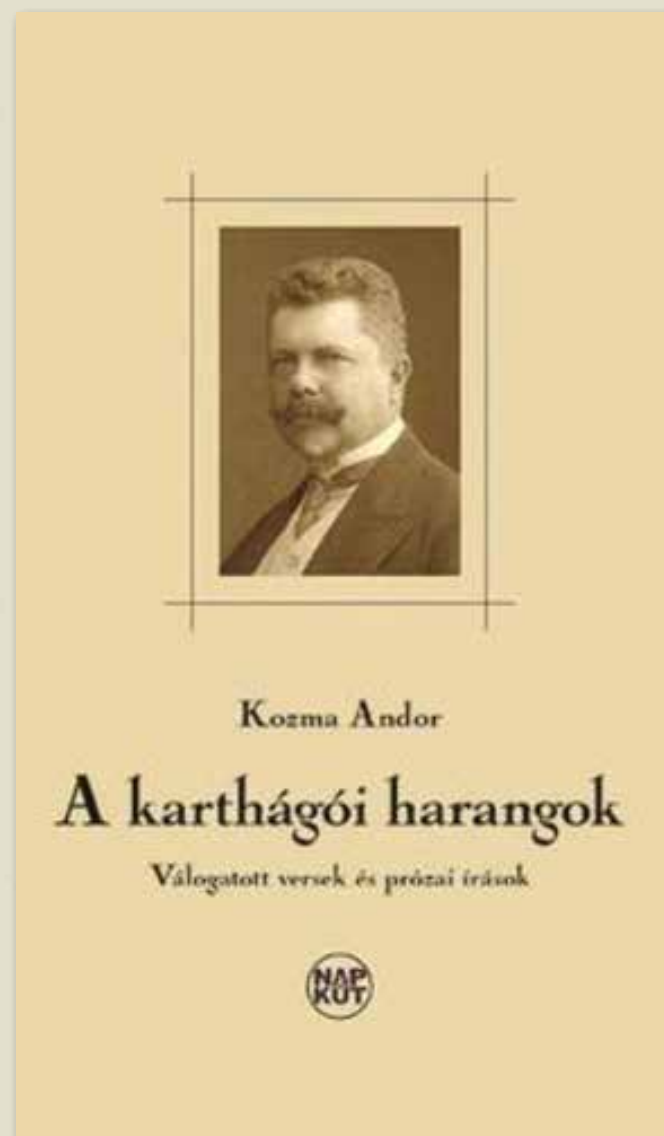
Az Erzsébet kórház először a már részére korábban kiutalt Négyessy-pincébe költözött, a hely azonban gyorsan megtelt, így a szomszédos Patáki-pince egyik ágát is berendezték. Ez utóbbi

jobb körülményeket jelentett számukra, hiszen ott ventilátor és vészkijárat is volt. A műtétek az építési osztály pincéjében voltak. A körülményeket a már idézett Magyar Gyula elmondásából ismerjük: „Aki azt állítja fejetlenül ment az áthurcolás, az nem mondja jól. A körülményekhez képest rendezetten volt. A betegek ezzel sem szenvedtek kárt, mert oda a robbanás hangja nem hallatszott. Idegállapotuk nyugodt volt. A fal mentén, egymás után voltak az ágyak. Szélessége a pincének korb. 3 és fél méter lehetett. Az ágyak között nem volt hézag, mert egymás mögött voltak az ágyak. Kezelést oldalról végezték. Négyessy pincében szellőző lukon volt szellőztetve, az ajtó is nyitva volt. A sebészeti osztályon nem volt a levegő teljesen jó. Pataki pincében villanyventilátor volt. Ott ahol az orvosok voltak elhelyezve, nem voltak betegek. Nem voltak ők sem kényelmesebben. Élelmiszert a kórházból hoztunk, lisztet, burgonyát, cukrot, kekszet, rizst, zsírt, amennyire a kórháznak raktárkészlete megengedte. Beteg 30-40 volt korb. Maradtak a kórházban betegek, akik nem akartak jönni. ... Az orvosok a pincében lelkiismeretes dolgoztak és mindenféle munkát végeztek. Kivételesen mindenki dolgozott, aki ott volt. Kopáry, Vida, Molitor, Székely ott volt. Pálóssy nem lakott benn, de bejárt. Adorján dr. [dr. Adorján Imre – K. J.] lenn volt a kórházban. Pálóssy a belövésekkor is feljárt. Mi figyelmeztettük veszélyes a járkálás, de főorvos úr mindennap kivétel nélkül ott volt.”

Bár a későbbi beszámolók szinte ódákat zengtek az avasi pincékben dolgozó orvosok munkájáról, tisztességéről, azon ők sem tudtak változtatni, hogy a körülmények okán a pincekórházban magasabb volt a halálozás, mint általában szokott lenni. Figyelemre méltó ugyanakkor, hogy ebben a vészterhes időszakban is megmutatkozott az orvosokban az emberségesség. Az avasi pincékben ugyanis munkaszolgálatosok kértek menedéket, s tizenegyet közülük az avasi pincékben, másokat a közkórház bel- és sebészeti osztályán helyeztek el. Köztük voltak: Schey Lipót miskolci tanár, Kellner Ferenc mérnök, Groszmann Béla miskolci órási, Félix Béla miskolci lakos, Friedmann Károly, Schwartz Adolf tornaljai, Reis Ernő budapesti órási, Grünstein Miklós budapesti sofőr.

Az Erzsébet közkórház három és fél hétig volt az Avason. Bár december 3-án a szovjetek bevonulásával Miskolc számára véget ért a világháború, csak egy héttel később, december 10-én tudott a kórház visszaköltözni régi helyére. Megkezdődtek a felújítási munkálatok, majd az élet lassan visszatért a régi kerékvágásba.

Kapusi Krisztián KARTHÁGÓ AZ AVASRÓL. KOZMA ANDOR ÉVEI MISKOLCON

Adott egy kifejezetten jó családból származó, kellemes megjelenésű huszonöt esztendő fiatal ember, aki ráadásul a magyar királyi államügyész fia, szóval előnyös adottságokkal költözik 1886 májusában Miskolcra, mint az Első Magyar Biztosító Társulat tisztviselője. Unalmasnak, túlságosan karrieristának sem mondható, lehet róla tudni, hogy a hivatali íróasztal árnyékában verseken töri a fejét. Mi több, éppenséggel ez teszi országosan ismertté, a borsodi megyeszékhelyen töltött röpke négy év alatt megjelenik az első verseskötete („A tegnap és a ma”. 1889).

Emlegetett édesapja, Kozma Sándor (1825 – 1897) Miskolc és a vármegye költőfejedelmét, Lévy Józsefet (1825 – 1918) a reformkor óta ismeri. Keveset tudunk kapcsolatuk intenzitásáról, Lévy 1897 évi naplója ennyit árul el: „az 1847-i pozsonyi országgyűlésen ismerkedtem meg vele (vagyis Kozma Sándor

ral – K. K.). Ott köztünk, az ifjúság körében feltűnt kiváló tehetségével s megnyerő nyájas viselkedésével. Attól fogva bírtam és viszonztam barátságos jóindulatát. Mint államügyész hivatalos vizsgálati körútja alkalmával több évvel ezelőtt meglátogatott Miskolcon.” Lévy nem akárki, ő Borsod vármegye alispánja, de – ahogyan közismert – a hivatalt művészettel ötvözi, hiszen megbecsült költő, akadémikus és a Kisfaludy Társaság tagja, a kortárs irodalmi életet valóságban uraló Gyulai Pál (1825 – 1909) kebelbarátja. Az államügyész vajon pártfogásába ajánlja Miskolcra költöző fiát? Kéri Lévyt, hogy egyengesse az ifjú tisztviselő társasági karrierjét, még inkább az irodalmi próbálkozásait?

Némileg másképpen emlékszik maga az érintett, vagyis Kozma Andor (1861, Marcali – 1933, Budapest) költő, író, műfordító. Valóban Miskolcon lendül nagyot a művészi kibontakozása, itt éli meg az első kötetének publikálását. Gyulai Pál rögvést (1899-ben) keményen bírálja a szerzőt és verseit a Budapesti Szemle oldalain. Húsz évvel később Kozma leírja, hogy az „irodalmi kortársaim már ama kemény bírálat idejében magyarágatták nekem, nem minden irigység nélkül, hogy akit Gyulai Pál levágásra méltat, azt kedveli. Utólag magam is tapasztaltam, hogy ebben volt igazság. Eleven írónak Gyulai Pál írásban csak ily harcias módon volt képes tudtára adni, hogy beveszi őt a komoly irodalomba. Ha már valakit ekképp íróvá ütött, s úgy gondolta, hogy az most már a Szemle dicséretét is megérdemli, akkor átadta azt az ő galambösz és galambszívű nagy költőtársának s legjobb barátjának, Lévy Józsefnek, hogy az írjon róla tovább”. Dorgálás majd biztatás, e kettő együttesen emelte hát Kozma Andort az országosan jegyzett irodalom berkeibe, saját szavaival „Gyulai vesszős és Lévy nyájas elismerése segített be” a Kisfaludy Társaságba.

Rövidesen, 1890 márciusában Kozma Andor Miskolcra Budapestre költözött. „Jósi bátyám” – ahogyan Lévyt nevezte – barátsága elkísérte mindenfelé. Tekintélyes költőként sem feledkezett meg a tiszteletről és a köszönetről, 1918. július 7-én, Lévy temetésén is ő képviselte a Kisfaludy Társaságot. Az agg költő naplója számtalan helyen megörökítette barátságuk őszinteségét. Lévy szinte rajongó lelkesedéssel jegyezte be nem egyszer, hogy a fiatalabb évfjártokból Kozma Andort tartja a legjelentősebb magyar költőnek. Effélekét írt róla:

– „Kozma Andor a jelenkor lantpengetőinek tagadhatlanul legelsője. Képzeteinek bősége és fennsárgnyalása, tárgyainak változatossága, technikájának páratlan szabotossága nyilatkozik azon politikai irányú és színezetű verseiben is, melyeket Az Újság tárcájában hetenkint szolgáltat az ő igába fogott Pegazusa” (1907. október).

– Kozma Andor „akit a most zengedező versköltőink közt a legtehetségesebbnek, legértékesebbnek tartok” (1909. október).

– „A most élő költői nemzedék sorában bizonyára ő a legelső, legtekintélyesebb költő” (1917. január).

A hajlott korú Lévy vidékiként egyre gyakrabban maradt távol a fővárosi eseményektől, olyankor többnyire Kozmával olvastatta fel saját verseit a Kisfaludy Társaságban vagy éppen a Magyar Tudományos Akadémián. Ifjú barátja életének minden részlete érdekelte, a közvetetten szerzett információkat is lelkesedéssel fogadta. Kozma Andor valóságos utazóként pedig csakugyan különleges tapasztalatokkal tudta szűkebb és tágabb környezetének hétköznapijait színesíteni. Karthágó nem pusztán költői allegóriaként került hozzá közel, többször járt Észak-Afrikában. Első ottani útjáról Lévy Tátraszéplakon töltött 1909. augusztusi nyaralása során értesült és be is naplózta, hogy „a szomszédom, Hajduska Albert, aki Kozma Andor hivataltársa, egy képes levelezőlapot mutatott, melyet Andor Tanger afrikai városból írt neki”. Belföldön ugyan, de olyan is előfordult, hogy együtt üdültek a közös barát, Gyulai Pál leányfalui nyaralóinak köszönhetően. Kozma Andor leírta, hogy mindezt az tette lehetővé, saját szavaival, hogy „nyaralót kerestem Budapest közelében. Gyulai Pálnak pedig két nyaralója is volt Leányfalván. Az egyikben maga nyaralt, a másikat szívesen adta volna ki bérbe, arravaló embernek. Engem arravalónak talált”. Lévy pedig a Duna menti üdülőhelyen is látogatta öreg barátját, örömittasan jegyezte 1899. évi naplójába, hogy „augusztus 23-ától 26-áig Gyulainál időztem Leányfalván, ahol Kozma Andor is éppen Gyulaiék nyári lakában húszolt családjával együtt. Az ő körükben igen kedves néhány napot éltem”.

Sokak számára valóságos kétféjú sárkánynak tűnhetett a zsémbes Gyulai – Lévy duó, életkoruk szerint gyermekük, majdhogynem unokájuk lehetett volna Kozma Andor. Végtelenül megbecsülte őket, Lévy alig győzte naplózni a fiatal barát felől tapasztalt figyelmességet, kedvességet. Gyulairól pedig

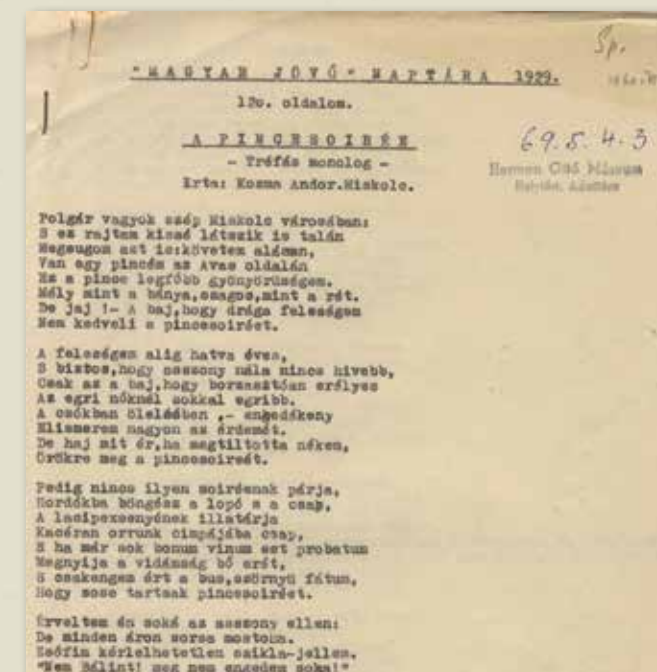
FELHASZNÁLT IRODALOM

Kárpáti Béla: Miskolci irodalom Miskolcon (Miskolc, 1989).
Porkoláb Tibor (szerk.): Szentpéteri üres fészkek. Lévy József naplója I-II. kötet (Miskolc, 2001).
Szöreyi László – Tasnádi Kovács Péter (szerk.): Kozma Andor – A karthágói harangok. Válogatott versek és prózai írások (Budapest, 2016).
Vörös Júlia: Macskaköves tanösvény a miskolci Avason.
In: Átjáró (interdiszciplináris folyóirat) 3. (2014/2.) 113 – 128. o.

e helyütt csak annyit, kerek-perec felkérte Kozma Andort, hogy majdan bekövetkező halálakor ő írjon róla gyászbeszédet. Petőfi, Arany, Deák, Tisza, a Monarchia közös eszményítésén túl Kozmát a nagy öregekhez közelítette költészetének az a vonulata, amely a korszerűsödő világ modern fejleményeire gyanakvó székszeptist, gúnyt fogalmazott meg, illetve annak ellentételezéseként az ódon, patinásan pusztuló környezethez fűződő otthonos szimpátiát. Mentoraihoz képest persze egészen más eszközökkel és töredék malíciával, jellemzően inkább valami vagy valaki védelmében, mintsem ellenében.

Az Avas nosztalgikus pincesorai Kozma Andorhoz alkatanál fogva passzoltak. Miskolci lakásai (Kazinczy u. 20. Palóczy u. 33. Mindszent tér 2.) közül a Doleschall kúria – melyben manapság a városi könyvtár egyik fiókja működik a Mindszent tér 2. szám alatt – éppen az Avas oldalába épült, kapcsolódó ihletért nem kellett kimozdulnia sem hazulról. Lévy maga is pincetulajdonos volt a Nagy-Avas Jézuskútja során, több mint valószínű, hogy a hangulatos domboldalra nem egyszer invitálta fiatal barátját.

Mi számít, ki minősül miskolcinak? Elegendő ehhez négy helyben eltöltött esztendő? Bizonyára, pláne ha felszorozzuk ezek számát azzal, ahányszor Kozma Andor vonatkozó sorait idézték már, például a „Pince soirée” vagy éppen az „Ének az Avasról” című verseiből. Az Észak-Keleti Átjáró Egyesület 2014-ben „Macskaköves Tanösvény” név alatt tájékoztató-szórakoztató táblákat helyeztet el az avasi templom, kilátó és a pincesorok környezetében. Néhány még ma is fellelhető, de azt, amelyiken Kozma Andor verse, az „Ének az Avasról” volt olvasható, az elsők között lopták el... Remélhetjük csupán, hogy a kultúrát és művészetet valóban értékelő atyafink esett kísértésbe, és az egyesület táblája Kozma Andor versével becses ereklyeként díszleg lakásának legnívósabb pontján!

Keresztury Tibor KOMOLYAN KELL VENNI, MERT GYÖNYÖRŰ

/Részletek a Litera interjúból, 2017. augusztus 20./

Családi élet az Avasalján

A Magyar–Szovjet–Barátság téren vagyunk, 1962-ben, ami Miskolcnak az Avas-alji részén található, az akkori vigalmi negyed szélén. Épp a pincesorak és a belvárosnak a határa az a ház, ahol lakunk. Egy éves koromban költöztünk oda, addig a Debreceni Egyetem patológiai klinikáján élveztem az életet.

Apám patológus, anyám meg gyerekorvos volt. Ott kaptak szolgálati lakást, a patológián, a végzésük és összeházasodásuk után. Úgyhogy feleségemmel elég jól egymásra találtunk ebben a vonatkozásban is, tekintve, hogy ő ugyanekkor Intapusztán cseperedett, az Aranykétrében, egy skizofrén néni vigyázott rá, és az egyik betegápolót Petri Györgynek hívták. Én meg azon a folyosón tettem meg az első lépéseket, ahol az üvegajtós szekrényekben levő dunsztos üvegekben formalinban ázó emberi szervek, embriók, csecsemő-holttestek és egyéb nyalánságok voltak megtekinthetőek. Hangulatilag körülbelül a Ragyogás című filmet képzeljétek el, csak egy patológián. Apám patológus főorvosként, mondjuk így, kontemplatív alkat volt, de úgy is lehet mondani, hogy komoly depresszióval küzdött egész életében. Nagyon jó ember volt, és egyébként esze ágában nem volt az orvosi pályát választani. 46-ban magyar–angol szakra jelentkezett a Debreceni Egyetemre, mert az irodalom érdekelt, de nem indult abban az évben ilyen szak, mert meghalt a professzor a háborúban. Kérdezte, hogy akkor hova lehet jelentkezni, és mutatták neki, hogy a szomszéd szobában, orvosira, és ő azt mondta, hogy az is jó lesz. Így lett orvos; mondhatni a fényes szellők a világot megforgatni akaró türelmetlensége okán. Úgy vettem ki, egész életében volt benne egy keserűség ezzel kapcsolatban, hogy nem az irodalommal foglalkozott, hogy nem a művészetekre tette fel az életét. Ennek következtében nagyon örült, amikor szerény személyemben felbukkant az első ember a családban, aki nem orvos lett. Ez meghatározta az úgynevezett neveltetésem, mert otthon minden a művészetekről szólt. Nagyon sok festő járt hozzánk, a 60-as években a miskolci művésztelep híres volt arról, hogy az akkori magyar festészetnek, grafikai életnek a krémje oda járt dolgozni telenre, a Miskolci Grafikai Biennálénak is nagy presztízse volt. Amikor kamaszként megkérdeztem, ki volt az a nagyon részeg, bűdös bácsi, akinek – ha akartam, ha nem – a térdén kellett rendszeresen lovagolnom, egyfolytában humorizált, ölelgetett,

kiderült, hogy Kondor Béla volt az elkövető. Ő is sokszor felbukkant nálunk Csohány Kálmán, Fededy Gyula, Hincz Gyula, Rékassy Csaba és mások társaságában. Apám gyűjtött is képeket. Nem lett jelentős gyűjteménye, de a képzőművészet elemien érdekelt, és nagyon jó ízléssel válogatott. A környezetem, a gyerekkoromnak ez a kettőssége innen lesz érthető, hogy egyrészt ott volt a vigalmi negyed, meg az udvar, amiről egy egész ciklust írtam Miskolc-blues cím alatt, másrészt bent, a lakásban, a bezárt ablakok mögött egy teljesen más világ: egy ötezer kötetes könyvtár, polgári miliő, egy káros szenvedélyektől mentes orvoscsalád. Ez a kettősség meghatározta az egész életemet: a patológián történő eszmélés, az avasi lumpenvilág és a rendkívül igényes kulturális mikroklíma, az engem egyszerre érő nagyon durva és finom, védő, óvó hatások, a családi környezet, ugyebár, ami ellen később természetszerűen következett a lázadás. A gyerekkorom ebben a kettősségben telt el. Nagyon hamar bepillantást nyertem az éjszakai élet rejtelmeibe. Egyelőre még nem fizikailag, hanem az ablakból, mindkét irányba. Ha az udvar fele néztem, akkor vagy épp rendőri intézkedés történt, vagy egyértelmű volt, hogy pillanatokon belül történni fog, ha meg a másik oldalon néztem ki, tömött sorban tántorogtak, bukdácsoltak lefelé az Avasról a népek, hozván a cigánybandákat is magukkal. Mint említettem, az ablakunk alatt kezdődött tulajdonképpen Miskolc belvárosa, és ért véget az Avas, vagyis ez lett a nézeteltérések elrendezésének helyszíne, ott játszották le anyagi vitáikat, s küzdöttek meg a nőkért a derék, bővérű miskolciak. Inspiratív környezet volt, borbán nem ismertek tréfát, egyik-másik le lett szúrva, nagy ívben röpködtek a kivert fogak, értékes hegedűk lettek szétverve kopasz fejeken.

Az Avas

Fantasztikus környezet volt. Egy külön bolygó. Más világ. Nem is értem, életemben egy fűrt szőlőt nem láttam az Avason, de mindenkinek volt pincéje és bora, kint üldögéltek a fejek délután négytől pirkadatig a pincék előtt, és fogyasztottak. Állandó konfliktusok egyfelől, másfelől viszont egy hihetetlenül zárt, rezervátumszerű környezet, ahol építészeti csodák voltak láthatóak. Olyan villák épültek ezekre a pincékre a századfordulón, hogy az döbbenetes. Ezek többségét már lebontották az avasi templom környékén.

Avasi temető

Az ország talán legszebb temetője, Latabár Kálmán van ott eltemetve többek között. Az egész olyan volt, mintha tényleg száz évet visszamentél volna az időben. A figurák is pont olyanok voltak.

Avasi miliő

Zömükben kétkézi munkásemberek voltak. Ez még nem a telek-parcellázási időszak volt, tehát nem telket vettek az emberek a Bükkben, ahogy 1971-ben mi is, hanem pincét, mármint az italsabbja, vagyis hát a lakosságnak a bor iránt kitüntetett érdeklődést mutató halmaza. A Digépnek meg a Lenin Kohászati Műveknek a munkássága, nyilván inkább művezetők, a ranglétrán feljebb állók, akik meg tudták fizetni az egyébként fillérekként kapható, lepusztult pincéket. Az egész Avast átfűzte ez a hatalmas pincerendszer. Ez egy teljesen külön világ volt, kurvákkal, romákkal, ahol a miskolciak megpróbálták a szürke hatvanas-hetvenes éveket elszánt módon végigszórakozni. Azt kell mondjam, kísérletük fényes sikerrel járt.

[...]

Rendőr ide emberölést leszámítva nem merészkedett fel. De kettősség volt ebben is, mert közben volt egyfajta békebeli miliője: afféle koccintós, iszogatós, beszélgetős világ. Kizárólag decis poharakba töltögettek a lopóból, és megvitatták a világhelyzetet. Kora estig paradicsomi állapotok uralkodtak abból a szempontból, hogy minden irányból, északról, délről, keletről, nyugatról hegedűszó, énekszó, kurjongatás, önfeledt mulatozás hallatszott, és nem csak hétvégén. Minden nap! Aztán napszálltakor csaknem minden este elfajult valahol a történet – a borital hatása nagyobb mennyiségben benyelve ismeretes. Valami probléma előbb-utóbb lett. Megkínálta, nem kínálta meg. Visszahívta, nem hívta vissza. Köszönt, nem köszönt. Ezekből azért előbb-utóbb problémák keletkeztek, másfelől tényleg az volt az érzése az embernek, hogy az Avason megvalósul mindannyiunk álma, hogy végig lehet kacagni és mulatozni az életet. Az örökös teltház évtizedei...

[...]

Ők [a szüleim] ebből nem sokat éreztek, becsukták az ablakokat, és élték a világukat, dolgoztak meg olvastak. Maximum nehezményezték, hogy rendszeresen odahugyoznak a lépcsőházajtóba. Az

viszont zavarta őket, hogy én ezt a világot szemmel látható érdeklődéssel és izgalommal figyelem, olyannyira, hogy éjszakák sorát töltöttem kisgyerekként az ablaknál. Tehát azt a nyelvet, amit ez a populáció használt, hat éves koromban anyanyelvi szinten beszéltem, kamaszként meg pláne. Tudtam, hogy mik a viszonyok, ismertem az összes cigányt, az összes nyelvi fordulatot, amit alkalmaztak, és személyesen ismertem a figurák többségét, akik naponta ott tántorogtak le a szemem előtt. A lakás másik oldalán meg az említett zárt udvar volt, szobakonyhás szükséglakásokkal, ahol meg permanens karnevál, nyelvi tűzijáték ment. Az anyiban érintkezett az Avassal, hogy a mi házunkból az egyik kijárat az Avasra vezetett, a másik kijárat az udvarra, és ezen a lépcsőházon keresztül ment a borforgalmazás. Ez az egész abból a szempontból érdekes, hogy én ebben a kettősségben, ebben a meghatározhatatlan identitásban, ezen a köztes területen éreztem magam sokáig. Mert a másik oldalon ott volt a védett magaskulturális közeg ötezer kötettel, ÉS-, Látóhatár-, Kortárs- és Nagyvilág-előfizetéssel, meg azzal, hogy a fontosabb könyvheti könyveket tizenöt éves koromtól apám alapból megvette nekem. Gimnazista koromban annyi volt a dolgom, hogy felírtam húsz vagy harminc kötet címet, ami érdekelt, és nekem azokat apám hazaszállította. Természetes volt, hogy ezeket én alanyi jogon megkapom. Ebben igazán nagyvonalúak voltak, holott a patológia nem egy paraszolvenciás szakma, nem voltunk gazdagok.

[...]

A kíváncsiság meg a vér... Lassan-lassan magam is elkezdtem fölfele sétálni, néhány tétova lépést a barátokkal azért csak tettünk, hogy ne csupán az ablakból, hanem testközelből is megismerjük, hol élünk. De ami érdekes volt, s ez egy újabb kettősség, ami a mai napig bennem él – ami egyébként a szüleim elvárása is volt, csak humánusabb formában, mint a Tóth Bercinél –, hogy a dolgokat el kell végezni, és utána lehet linkeskedni. Én ekkorra kórosan teljesítménycentrikus lettem, a neveltetésem miatt is, mindent megcsináltam határidőre. Most már lazultam sokat, de az életem meghatározó részében nem volt olyan, hogy elmegyek szórakozni, ha nincs megírva határidőre egy kritika. Ezekben az években vált tudatossá ez az identitás, ez a kettősség. Gyerekkoromban Kondor Béla és a könyvtár volt a két ellenpont, itt meg Tóth Berci meg apám-anyám volt az ellenpont – az avasi érdeklődés és az irodalom kettőssége jól működött. Amikor megnyertem az OKTV-t a Nagy László-dolgozattal, felvételi nélkül felvettek az egyetemre. A magyar mellé a történelmet választottam, mert más nem érdekelt, voltaképpen az se, de valamit kellett. Így lettem magyar-történelem szakos, és bekerültem egy ismerős közegbe, mert az iránytű ugyanarra mutatott Debrecenben, a Görömbei-tanszéken is. Itt kezdődik az életemnek az a szakasza, amikor elkezdtem dacolni evvel az ízléssel...

Szunyogh László BORHÁZBAN VAGÁNY LAKNI

Mi lenne, ha az avasi borházakból fiataloknak alakítanának ki lakásokat, vagy legalább is lehetővé tennék, hogy kialakítsák maguknak?

Az Avas-monográfiában Dobrossy István idéz egy világháború előtti újságcikket, amelyben az újságíró arra panaszkodik, hogy a miskolci polgár már csak olyan, hogy szeret fölnézni az Avasra, büszke rá – de hogy vegye a fáradságot, hogy föl is menjen, azt már nem. Ebből két megállapítás szűrhető le. Egy: valóban különleges, hogy egy ilyen „szőlőhegy” magasodik a belvárosban. Kettő: fáradságos is, meg minek is fölmenni. Ezzel persze ellentétesnek tűnhetnek az avasi pincék-ről, pince- és asztaltársaságokról szóló anekdoták, Marjalaki Kiss Lajos, Móra Ferenc látogatása, meg a közismert mondás, miszerint nem is miskolci polgár az, akinek nincs pincéje az Avason. Az ellentmondásnak valószínűleg az a föloldása, hogy az avasi szőlők 19. század végi kipusztulása után a pincekultúra, a hagyomány még sokáig túlélt, ahogyan most is vannak, akik pincét visznek az Avason, annak ellenére, hogy a szőlők helyén ma már csak a panel virágzik.

A nemrég útjára indult s valószínűleg hagyományra nemesedő Avasi Borangolás évenkénti egy-egy szombatja megmutatja, hogy milyen élet is lehetne, ha az Avas még mindig borvidék lenne. Már azonban nem az, s ha néhány pince működik is, nincs, ami élettel töltené meg a sok-sok üres borházat.

Pedig adná magát a turisztikai hasznosítás. Azonban be kell látni, hogy jelenleg nem akkora a turistaforgalom, hogy folyamatosan életben tartsa a Kisavast. Ezért a pincetulajdonosok erre nem tudnak támaszkodni, azaz nem fejlesztenek, nem is működtetik folyamatosan a pincéket mint vendéglátó-egységeket.

A másik probléma a fejlesztés hiánya, az infrastruktúra lerobbant volta. A városi helyhatóság helyesen ismerte föl, hogy először az infrastruktúrát kell rendbe hozni, az utakat, a közműveket, meg a károsan elburjánzott növényzetet. A fölújítás is problémás, megfejelve azzal a szurreális helyzettel, hogy az egyik út egy temetőn halad keresztül. De a látszólagos hátrányból ügyes húzásokkal erényt lehetne kovácsolni. Az világosan látszik, hogy gépjárműforgalmat csak nagyon korlátozott célformaként lehet a területre engedni. Azt pedig tudomásul kell venni, hogy az emberek, s így a turisták is, ha csak nem andalgó szerelmespárok, nem szeretnek fölfelé gyalogolni. Miközben legfölül van a kilátó, ami azért nem kis attrakció lehetne. Tehát vagy föl kell az embereket vinni, vagy föl kell őket csábítani, ahogyan például a Borangoláskor egy-egy pohár kézbeadásával teszik.

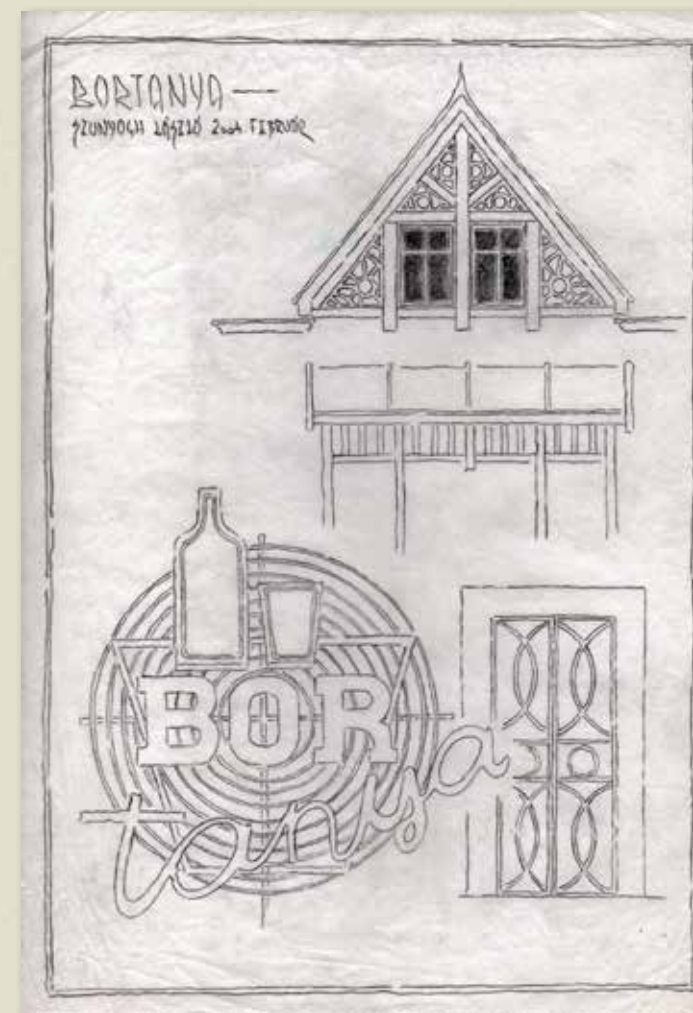
A fölvitel kérdése már többször felmerült az elmúlt évtizedekben. Nevezetesen: libegő vagy fogaskerekű. De a Városház térről induló kishusszal is fel lehetne szállítani az embereket. Az sem ártana, ha ezek a járatok, bármi is a szállítóeszköz, megállnának minden második pincesornál.

Csatlakozást is lehetne hozzá biztosítani az Avas-tetőn egy, a lakótelep tengelyén végigmenő bármilyen tömegközlekedési vonalnak, legyen az busz vagy mágneses nyeregvasút. Ez kiválthatna sok-sok, a hegyre fölküszködő buszjáratot. Nem mellesleg életet generálna a Szent István téren is. Amennyiben kerékpárt is lehetne rajta szállítani, akkor a miskolciak egy részének, az avasiaknak nem kellene feltekerniük a hegyre, ki lehetne húzni az indokaik közül, hogy miért nem járnak kerékpárral dolgozni.

A 90-es évek második felében, amikor sorra épültek a társasházak, jelentős számú garzonlakással, a Kisavason nem mozdult semmi, akkor vetődött fel az ötlet, hogy mi lenne, ha a borházakból fiataloknak alakítanának ki lakásokat, vagy legalább is lehetővé tennék, hogy kialakítsák maguknak. Például a terület lakó- vagy lakó-üdülő övezetbe való sorolásával. Akkoriban ugyanis a szocpolt csak ilyen területen lehetett igénybe venni... Azt gondolom, ezzel élet költözhetett volna a pincesorokra, javult volna a közbiztonság, a városrészt bekerült volna a mindennapi vérkeringésbe.

A fiatalok általában kis lakásokat keresnek, és egy ugrás lenne nekik a belváros. Sok akadálya van a megvalósításnak, a szemétszállítástól a benapozáson át a parkolásig, de az Avas-tetőn például közös őrzött parkolót lehetne kialakítani. Ha föl lehet vinni valahogyan a bicajt, visszafelé már nem gond lejutni. A fiataloknak legalábbis. S szerintem vagány borházban lakni, főleg ha kilométeres pince is van hozzá. Hogy a pincét mire használnák, azt már a fiatalok fantáziájára bízom. Nem biztos, hogy hibátlanul jó ötlet ez a felvetés, de megvitatásra ajánlhatónak tűnik.

Szunyogh László rajzai

Szunyogh László BORTANYA ÚJRA

Vannak helyek, melyekre ugyanúgy emlékezem én is, mint emlékezett apám.

Emlékszem, gimnazistaként, „azt húztunk a cigánnyal...” Itt. Téglapadló, kecskelábú asztal, hosszú lócák (Józsi egyszer be is borult az asztal alá), üvegkancsóban vörösbor, kólával (sic!).

Mi, földesisták, egy asztalhoz ültünk, hazafelé pedig huhogtunk a csajoknak a temetőben. Aztán kiderült, mindenki így emlékszik. Akivel csak beszéltem egyeztettem, aki épített, szerelt, engedélyt adott... itt randizott, itt kérte meg, itt rúgott be.

De a helynek nem csak az emlékezet ad szellemiséget. Tényleg vannak helyek, ahol a legutolsó kóceráj is jól fog működni, és vannak, ahol a legjobb kocsmák sem él meg.

Nem sikerült kiderítenem, ki építette a ma már műemléki borházat, ki s mikor nyitott benne borozót, vagy éttermet, de ráhibáztak, vagy ráéreztek. Hiába a temető, hiába a száz lépcső, az Erzsébet (Szabadság?) térről ide vezet az út, egyenest fölfelé. S mint a villamos párás üvegén

át kisgyermekként annyiszor lestem, a fölszakadó fő utcai házsorban, a tér fölött, az Avas sötét tömegét uralták a neonreklám koncentrikusan kigyulladó-elalvó fénykörei.

Építészként nem klasszikus feladat volt a felújítás, nem csupasz domboldalba kellett új miliőt, emberi teret álmodni. De ugyanolyan izgalmas volt megfejteni az épületet, ráérezni a hangulatra, fölfedezni a részleteket, újraalkotni a tereket. Büszke vagyok rá, hogy tervezhettem a miskolci Bortanya felújítását!

A bortanya nemzedékeknek volt fogalom, s most már bő másfél évtizede csak emlék. Egy generáció fiatalokból kiesett ez az épület. Kíváncsi vagyok, hogyan éled újra, hogyan bontakozik ki a hely hitem szerinti szelleme. Lehet, nem lesz már cigányzene, hanem hiphop, techno, meg mit tudom én mi, de azért jó bor, remélem lesz.

S akkor néha-néha betérek egy pohárkára, megint.

2009. április 16-án, a Bortanya újbóli megnyitásakor

- BORTANYA FŐHOMLÓKIÁT -
SZUNYOGH LŐSZIÓ 2004. FEBRUÁR

AVAS PLEIN AIR

– a Történelmi Avasról és környezetéről készült,
nem csak plein air festmények

Kiss Lajos: Avasi pincék, 1930.

Kiss Lajos: Pincék a Kis-Avason

Kiss Lajos: Kis-avasi részlet, 1927.

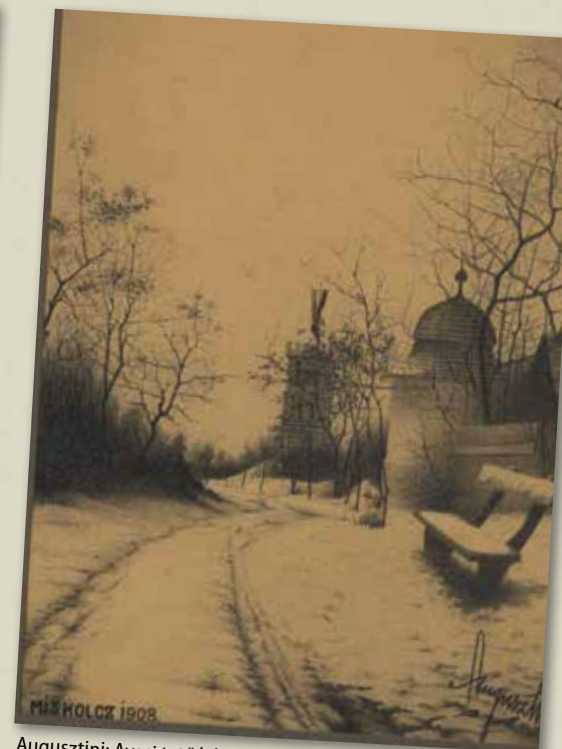
Tomán Kálmán: Fischer-féle pince, 1930.

Kunt Ernő: Szabadság tér, 1961.

Bartus Ödön: Avasi templom, 1921.

Augustini: Avasi tető kilátóval, 1908.

Wieszt József: Miskolci Avasi templom, 1982.

Szunyogh László: Ha belegondolunk, hogy most ide fel kell hozni a presszóba nem tudom hány rekesz sört, ma már nem korszerű, hogy felcipelik a lépcsőn.

Viszlai József: Ez a ház tévétoronynak épült, és a leégett kilátót pótolták vele. Amikor felépült, gyakorlatilag még csak tömegközlekedés létezett Miskolcon. Viszont létezett avastetői élet. Nem értek egyet azzal, hogy olyan épületeket építünk, amik így fognak állni. Ez azért elég sokáig nem így állt.

Nekem tanszékvezető tanárom volt a középület-tanszéken Hofer professzor úr. 1963-ban a harmincas éveiben járhatott a tanár úr, nagyon fiatal volt, amikor megnyerte ezt a pályázatot. A '60-as évek eleje: az építészet szempontjából istenáldotta kor. A szocreál után, de még a panel előtt vagyunk. Amikor elhitték az építésznek, hogy ők tényleg építészek... Abban a korszakban sok ikonikus épület született Miskolcon. Ezek mind-mind az akkori, dinamikus fejlődő Miskolc jelképei voltak. Az egyszerű kagyló a tapolcai barlangfürdőnél, a sportcsarnok, a Centrum áruház. Gáboros professzor építésztervezési tankönyvében ezek alapmintaként szerepeltek

Hogy a város nem tud mit kezdeni a házzal, nem a háznak a baja... Az épületben olyan építészeti, és korát megelőző szerkezeti bravúrok vannak, amik biztosítják a helyét a magyar építészettörténet kiemelkedő alkotásai közt. Amikor visszamenekült a Műgyezetemre a professzor úr, egyszer szóba került ez a dolog, elárulta, hogy sajnálja, hogy a belső atmoszférája nem olyan, amilyen – úgy fogalmazott, hogy egyfajta lebegést szeretett volna a belsőépítészetbe, amit egyébként lehet érezni, és olyan székeket, mint a repülőben a fotelok. Ezekkel szeretne volna ő annak idején feltölteni a belső atmoszféráját is.

Kapusi Krisztián: Az Átjáró és a Borút Egyesület pár éve rágódik az Avas sorsán. Hogy nem használja a város, a város lakossága nem használja ezt a térést. A veszélyessége a XIX. és a XX. században is megvolt, hogy az elhagyatott pincelyukakat prostituáltak használták, a múzeum épülete még főgimnázium volt és az újságok arról cikkeztek, hogy milyen nagy veszély ez az ifjúságra. Még az államszocializmus időszakában is volt itt élet. A hatóság, a város, a rendőrség küzdött ez ellen az élet ellen, ami itt volt. Prostitúció, illegális italkimérés, és a többi – de élet, az volt. Nem úgy viszonyult a hatóság ehhez, mint mondjuk a londoni Chelsea-hez vagy

St. Paulihoz Hamburgban. Személyes emlékem, a Mélyvölgyben és a kisvasi részen működtek pincék mint kocsmák, mint szórakozóhely, és minden péntekünk-szombatunk, az este azzal telt, hogy ide feljöttünk, esetleg a kilátóig is. Ez akkor halt meg, amikor a NAV és az ÁNTSZ annyira professzionalizálódott, hogy már nem lehetett rentábilisan működtetni ezeket a vállalkozásokat, mert olyan elvárásrendszer volt körülöttük, hogy nem tudták, nem teheték meg, hogy fenntartsák tovább. A hatóság elérte...

Princz András: Tudod, mi tett be az avasi pincéknek? A bortörvény. Az avasi pincékben a borok döntő többsége nem Miskolc környékéről való volt. A bortörvény előírta, hogy a tokaj-hegyaljai boroknak Tokaj-Hegyalján kell megerjedni a pincékben.

Még a te ifjúkorodban is három cigánybanda járta az avasi pincéket, mert mindegyik pincében volt élet. A bortörvény után ez radikálisan megszűnt, a cigánybandák is megszűntek. A másik probléma, hogy nincs meg a funkciója ennek az épületnek. Erről nem a város tehet – a város is benne van a politikával, javában –, de egyszerűen kiirtották itt a környéken azt a lehetőséget, hogy legyen értelme feljönni ide. Jó példa az Eiffel-torony. Úgy lett megtervezve, hogy a párizsi világkiállításra megépítik, utána lebontják. Fura módon megkedvelték a városiak, oda jár a világ, és megmaradt. Ezzel szemben az összes olyan épület, ami funkciótlan, amit csak a politika talál ki, meg esetleg valami pénzes ember, nem fog az érdeklődéssel és a pénzzel találkozni, az előbb-utóbb ilyen állapotba fog kerülni.

Viszlai József: Tény, hogy ez átjáró-toronynak készült, és a Hofer tanár úr rakott egy kilátó-teraszt és egy kis alapterületű presszót ide. Alapvető funkciója a tévétorony.

Szunyogh László: Ugye, az építésztlől nem várható el, hogy amit tervez, az hatvan év múlva is ugyanolyan működőképes legyen. Ő arra a korszakra tervez, amikor.

Kapusi Viktor: Fotósként úgy látom, hogy a kilátóról készítettem már olyan képeket, amivel meg vagyok elégedve, de ezek többnyire ellenfényben, vagy hóesésben, ködben, esőben, messziről készültek... de közelről, direkt megvilágításban nem biztos, hogy szívesen készítenék. Kicsit olyan, mint egy öreg hölgy, jól tarja magát, de inkább csak távolról érdemes megnézni. Pereg itt-ott a beton, az ablakok sem idevalók. Több törődést igényelne.

A városnak egyértelműen ikonikus épülete és valóban gyakorlatilag mindenhol látható. Ha lenézünk a Bükkről, akkor is látom, és ha az Árok utcán futok végig, akkor is toronyiránt lehet futni. Beleégett a retinánkba.

Pottyondy Péter: Mindenki nézzen ki, fantasztikus a kilátás; én mondtam másfél órával ezelőtt, hogy nem jó a kilátás, most azt mondom, hogy gyönyörű a kilátás, amelyben a Közti (Középülettervező Zrt. – a szerk.) 1949-től maig tekinti végig a vállalat történetét. A korban megfelelő helyen ott van a tévétorony is. Gyönyörű szép fényképekkel, bár ezek nem ködben készültek, igaz, nem is ma, mert most már úgy néz ki, mint egy szalonasütő nyárs... A másik egy kiállítási tábló. Idén Bécsben a '60-as évek magyarországi építészetéről rendeztek kiállítást. A tábló közepén ott van az avasi kilátó. Tehát nem csak Miskolcon égett ez be, hanem Európában is. Ha van olyan szerencséje a magyar építészetnek, hogy megjelenhet valahol, akkor ez benne van. Az lenne a jó, ha itt lenne egy étterem, lent a földszinten, ahol normálisan lehet működtetni. Kell oda egy jó séf. Az Anyukám mondta (neves vendéglátóhely Encsen – a szerk.) jó példa erre. Ki a fene ment volna oda korábban? Van ott valami és a fél ország most oda zarándokol enni. Ha itt van egy jó séf, akkor valószínűleg ide is fognak jönni – itt van még egy csodálatos kilátó is.

Viszlai József: Több mint száz éve kérdés, a képeslapokon is szerepel: hogy jutunk fel az Avasra. A közlekedés alapkérdés. Száz évvel ezelőtt már felvonót rajzoltak ide, a városháza, a főtér és a torony, vagyis az Avas-tető között. Nem a turistáknak gondoltam, hanem tömegközlekedési, villamosjeggyel használható dolognak. Az eredményhez képest minimális befektetéssel meg lehetne teremteni azt a közvetlen közlekedési kapcsolatot, ami megoldaná a funkció kérdését is, mert akkor az Avas-tetőt el lehetne kezdeni fejleszteni. Csodálkoztam mindig, hogy miért nincs egy szálloda itt az Avas tetején, panorámával...

Princz András: Olcsóbb megoldás, ha a Mélyvölgy utcát összekötik a Perczel Mór utcával és a mellette lévő amfiteátrumot megcsinálják nyári színháznak, már több látogató jönne fel.

Az Alabárdos (tulajdonosa) szokta nekem elmesélni, hogy a hetvenes években annyi bort és zsíroskenyert tudott eladni egy hét alatt, mint ma három hónap alatt. Megváltoztak a viszonyok. Ehhez vagy tud alkalmazkodni az adott létesítmény és akkor képes fennmaradni, vagy nem tud alkalmazkodni.

Viszlai József: Az alattunk lévő szinten lehet kezdeni valamit, mert ott van a hely. A fenti rész teázónak vagy kávézónak jó, semmi másnak.

Szunyogh László: Amikor az ember Párizsba megy, tuti, hogy Eiffel-torony nélkül nem jön haza. Ha Miskolcra jöttök, akkor célpont lenne-e az avasi kilátó, feljőnétek megnézni? Ha igen, vinnél róla szuvenírt haza? Mekkora jelképe ez Miskolcnak?

Mucsi Emese: Amikor szerveztük a miskolci túrát, ami körbejárta bizonyos építészeti területeket, felmerült, hogy ide is eljövünk, szintén azért, hogy ennek az egész építészettörténetét és művészettörténetileg értelmezzük és bemutassuk a közönségnek, amelyet elhoztunk ezzel a busztúrával. Magánemberként... nem valószínű.

Princz András: Ez a kilátó, tetszik, nem tetszik, nem része Miskolcnak. Kilóg Miskolcból. Miskolcon van, de annyira távol esik, hogy igazából ide feljön valaki célirányosan, vagy semmi.

Kapusi Viktor: Tíz perc gyalog, tehát azért annyira nincs messze.

Viszlai József: A Budapestre látogatók ötven százaléka felmegy a Citadellára. Ott van egy Duna, és annak sem könnyebb a megközelíthetősége, és érdekes módon ott se tudtak se a Dunán átívelő, se a Rácztól egy siklót vagy libegőt. Száz évvel ezelőtt nagyon egyszerűen, egy év alatt megépítettek egy budavári siklót, az ment.

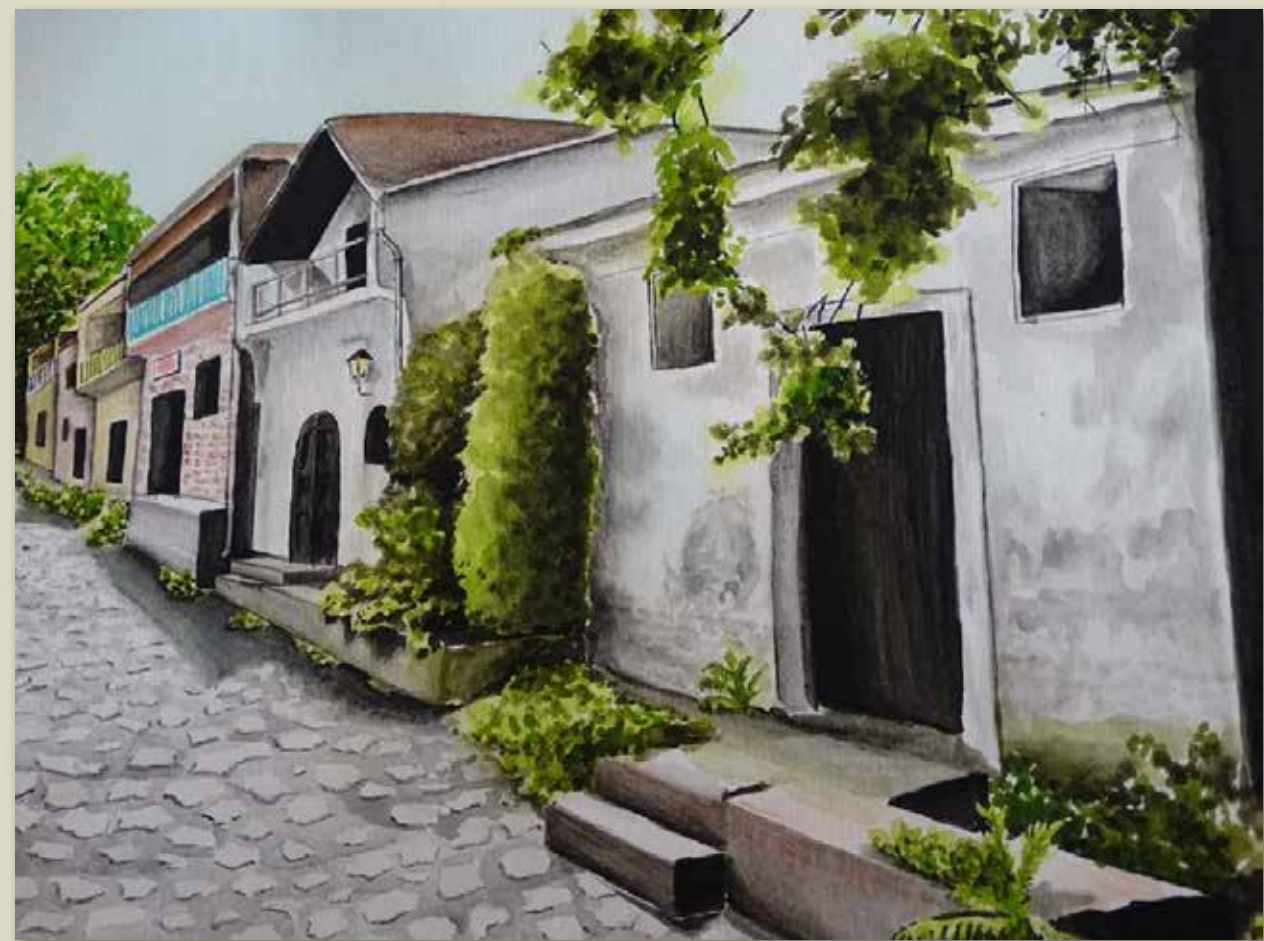
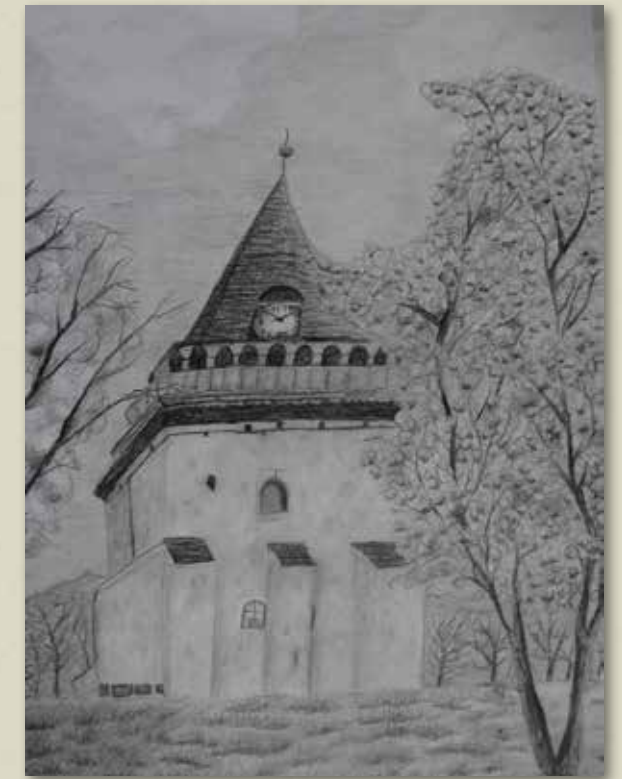
Mucsi Emese: Ismerek olyan helyeket, mint a Müszli vagy a Gólya, amik kulturális központok és alulról szerveződő módon jöttek létre Budapesten. Olyan helyeket hoztak létre a saját munkájukkal, nagyon kicsi büdzsével, nagyon nagy közönségnek, amelyek még sokkal rosszabb állapotban is vannak, mint ez a kilátó. Hozzá kell tenni, hogy a Müszli megközelítése elég jó. A Gólyáé szintén, de egy most dzsentrifkálódó területen van a Corvin negyed környékén, el fognak költözni az üzemeltetők. Itt csak azt látom, hogy már ki van alakítva egy vendéglátásra alkalmas tér, van vizesblokk is, szóval hogy lehet ide hozni programokat. És a közönséget ideszoktatni, még akkor is, ha nehéz megközelíteni. Színvonalas programokkal lehet. Az tényleg probléma, hogy kevés ember fér be. A bevétel nem tud akkora lenni, mint például a Müsziben vagy a Gólyában, egy buli alkalmával, ott tud működni ez az egész üzleti modell.

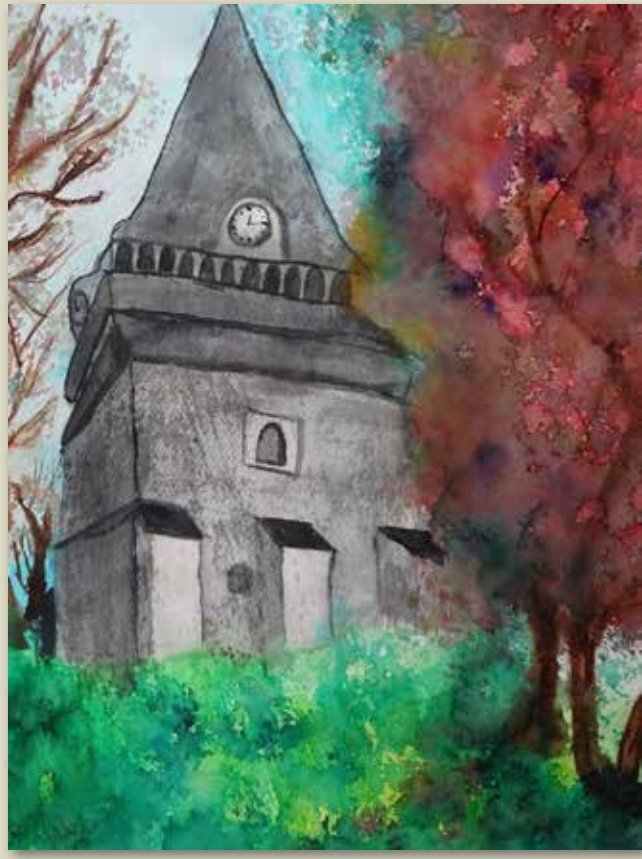
Balogh Attila: Lehet, abban is különbség van, hogy ott vajon a tulajdonos önkormányzat horribilis összeget kér-e az adott épületért...

A beszélgetés teljes anyaga megnézhető és elolvasható az utanamsracok.blogspot.hu oldalon

ARANYECSET PÁLYÁZAT

MAI AVASI VENDÉGLÁTÁS

AVASI BORMÚZEUM ÉS BORVENDÉGLŐ MISKOLCZ

Miskolc egyik nevezetessége, a Történelmi Avas végre újjáéled és ismét egyre több kikapcsolódásra vágyó keresi fel. A fellendülés – úgy hisszük – nagymértékben köszönhető a kilátó mellett-alatt található, környezetébe tökéletesen illeszkedő Avasi Borvendéglő és Bormúzeum megnyitásának.

A vendéglő a Nagy-Avas, Latabár soron található, az avasi kilátó tövében, ahová külön lépcsőn lehet feljutni a tágas udvarról.

A Borvendéglő kerthelyisége

A vendéglő két bejárattal rendelkezik, így autóval és gyalogosan egyaránt megközelíthető. A kilátó mellett kezdődik az a százfokú lépcső, melyen lesétálva az udvarra juthatnak a vendégek. Itt kényelmes ülőhelyek és asztalok fogadnak mindenkit, melyek kiváló helyszínül szolgálnak a kemencében, szabad tűzön készült specialitások elfogyasztásához, valamint a neves borvidékekről származó finom nedűk megköstöléséhez.

A Borvendéglő terme

A nyolcvanfős étterem múltat idéző hangulattal egész évben várja a vendégeket. Télen a kandalló melege mellett, nyáron a terem hűvösében kóstolhatják meg hagyományosan készült ételeket. A széles borválasztékban megtalálhatják a tokaji, egri, szekszárdi, soproni, badacsonyi és nagyrédei pincészetek híres borainak számtalan fajtáját.

Múzeum

Az Avasi Borvendéglő és Bormúzeum a nagy hírű színészdinasztia alapítójának, Latabár Endrének a borospincéje fölé épült. A pince egyik ágában megtekinthetők a szőlőtermesztés és borkészítés hagyományos, őseink által is használt eszközei. A kiállítást kiegészítő korhű képek és fotók bemutatják az isteni nedű készítésének folyamatát.

A másik ágban Miskolc képekkel és makettekkel illusztrált várostörténeti kiállítása látható.

A borkóstolással egybekötött pincelátogatás során a vendéglő szakavatott borásza az ország több mint nyolcvanféle borkülönlegességeiből válogatva kínálja a vendégeket. A kóstolással egyidejűleg megismerkedhetnek a bor készítésének folyamatával és fogyasztásának íratlan szabályaival.

ELÉRHETŐSÉGEK:

Nagyavas, Latabár sor 388.

Telefon: +36306027474

avasibormuzeum@gmail.com

SÁNDOR ZSOLT – ORGANIKUS SZŐLŐBIRTOK ÉS PINCÉSZET

Bemutakozás

Sándor Zsolt vagyok, borász, borszakértő és lokálpatrióta. Ez utóbbi végett választottam a Bükki Borvidéket és nem a körülöttünk lévő ismerteket.

Hiszek a borvidék újbóli feltámasztásában, mert régen – mint oly sok minden – ez is működött!

Sok állomást jártam végig, mire megteremtettem a saját borászatot, hiszen foglalkoztam borvidékek marketingjével (Tokaj, Somló), majd 2010-ben elindítottam a miskolci BORiskolát. Dolgoztam budapesti nagykereskedésnek. Ezek mellett indítottam útjára a Miskolci Borklubot és később a saját internetes borkereskedést. 2009-ben a Tokaj.hu cég vezetése következett, majd még ebben az évben Bukolyi Marcival „kis-eged paraszti lét”, kis, karós szőlőt műveltünk közösen – remek barátság lett belőle és jó alapozásnak bizonyult. 2011-től egy sárospataki birtok alapjait tettem le, s lett belőle egy nyolchektáros gazdaság. 2011-től pedig már saját borászatot indítottam, a boraim 2013-ban már megjelentek a kereskedésekben és éttermekben.

Számomra fontos a természet és környezetem egészsége, ezért elsősorban saját termelésű, vegyszermentes, azaz organikus szőlőből készítek bort. Boraim elkészítésekor is természetességre törekszem, nem használok semmilyen adalékot, nem emelek mustfokot és nem csökkentek savat.

Pincém Miskolc szívében, a történelmi Avas Kisavas részén található. Ott, ahol közel ezer pince emlékeztet minket arra, hogy egykoron itt komolyan gondolkodtak a bor kapcsán. Jelenleg ugyan csipkerózsika-álmát alussza az Avas, de vannak biztató jelek az újrakezdéshez.

Szőlészet – organikus szőlőtermesztés

Ez elsősorban abban nyilvánul meg, hogy minden olyan vegyszert mellőzök, ami károsítja a környezetet. Ezért van, hogy csak minimális ként használok, és ritkán rezet, ha olyan mértékű a lisztharmat- vagy peronoszpóra-jelenlét. Azt látom, hogy minden a növény kondicionálásán múlik. Vannak saját „koktéjlaim” is, ilyen a csalán, kamilla, diólevél- és zsurló-kivonatok, de javarészt kész biotermékeket használok. A kontaktszerekkel való növényvédelem mindennapos jelenlétet igényel. Éppen ezért folyamatosan megfigyelek és remélem, hogy mindig egy-két lépéssel előrébb járok.

Művelési mód szerint, ahol már átalakítottam, közép magas kordont használok, kart nevelek és rövidcsapos metszést alkalmazok, a többinél pedig folyamatosan átalakítok. Átlagban 5-6 hajtás/tőke, amelyen kb. 8 fürtöt hagyok, kivéve a Legénynél, mely esetében 4-5 fürtöt hagyok tőkénként.

Növényvédelmi eljárások: év elején lemosózás és egész évben növénykondicionálás, kiegészítve kénnel, és ha indokolt, akkor némi rézzel is.

Talajmunka: elsősorban mélylazítás, néha tárcsázás, sorok alatt kapálás, néha fűkaszálas.

Borászat - természetes, kíméletes, csak minimális ként használók

Borkészítési módok: kézi szüret (rekeszekbe), zúzás-bogyózás, esetenként áztatás, mustkinyerés, erjesztés (saját élesztőjével tartályban, ritkán hordóban). Csak nagy hordókat használók (400, 500 liter), hogy a gyümölcsösség jobban megmaradjon.

Vörösborok esetében pedig héjon erjesztést alkalmaznak 20-25 napig, majd következhet a hordós érlelés. Majd spontán almasav-bontás és a palackozás előtt a Csersegit, rozét, sillert derítem/szűröm, a vörösök viszont derítés/szűrés nélkül kerülnek a palackba.

Mini Bükki Borfesztivál

Akik ismernek, jól tudják, hogy elhivatott vagyok a minőségi borkultúra építése iránt is, melynek alapját a 2006 óta működő Miskolci Borklub adja és az a jó pár rendezvény, ami mögöttem van. Amióta pedig saját borokkal is büszkélkedhetek, előtérbe került az a szándék, hogy a helyi, bükki kincseket megosszam a miskolci nagyközönséggel. Nem csak a sajátot, hanem mindenkiét, aki kiáll ezért az eszméért. Ezért voltak a rendezvényeinken helyi, bükki borászok és egy-egy környéki vendégborász a kiváló portékájával. A jó borhoz pedig jó étkek dukálnak, így e vidék csúcsgasztronómiájával karöltve szólítottuk meg a miskolciakat. A hívó szó befogadó fülekre talált, nem okozott gondot elcsábítani az Anyukám mondta éttermet, vagy az Első Mádi Borházat, akikkel abszolút egy nevezőn vagyunk, hiszen helyi értékeket képviselünk. A jó bulihoz nem kellett már más, csak jó zene és jó közönség. Úgy tűnik, a jó bor, a jó étel, a jó zene és a varázslatos Kisavas kombinációja megtalálta a

közönségét, hiszen 250-300 ember jött el hozzánk rendezvényenként. A rendezvény, ahogy mások fogalmaztak, hiánypótlónak bizonyult, így a jó idő beálltával tervezzük a folytatást. A fesztivál legfontosabb üzenete számomra a nyitottság a helyi, környéki termékek iránt, ahol a minőség az első. Ez nem rólam, rólunk szól, hogy vegyük észre és használjuk ki az értékeinket, támogassuk egymást, érezzük jól magunkat. Találkozunk 2018-ban is!

Pincészetem a Miskolc Kis-Avas Arnóti sor 115. alatt található

ELÉRHETŐSÉGEK:

Sándor Zsolt, borász
Telefon: + 36 70 365 96 71
info@sandorzsolts.com
www.sandorzsolts.com
www.facebook.com/sandorzsoltpinceszete

AVASI RENDEZVÉNYEK

Fröccsfesztivál

A Miskolci Fröccsfesztivál elnevezésű rendezvény mára Miskolc kulturális életének egyik színpontja, amely a borkultúra magasabb szintre emelését és a település idegenforgalmának fejlesztését is elősegíti (egyesületük megalapítását egyrészt ez a kezdeményezés ösztönözte). A fesztivál megismerteti a látogatókkal a fröccsözés történetét, a borfajtákat és ezekből készült fröccsfajtákat.

Az évek során a programok kiterjedtek a kulináris élvezetekre is. Minden évben más ételkülönlegességeket mutatnak be, például a 2009-es fesztiválon középkori ételek szerepeltek a menüben. Köritésnek a tájegységre jellemző borokat, sajtokat, pékárukat kínálnak. 2010-ben szódásüveg-bemutatót és -vásárt tartottak, a hangulatot különféle koncertek biztosították. 2017-ben Hungarikum-kiállítást rendeztünk, a kapcsolódó helyi értékekről és hungarikumokról (Avasi pincesorok, avasi kilátó stb.). A Fröccsfesztivál szorosan kapcsolódik a Múzeumok Éjszakája című országos programsorozathoz, amit minden évben Szent Iván éjszakáján, június 24-én, illetve a jeles naphoz közeli hétfőjén rendeznek meg.

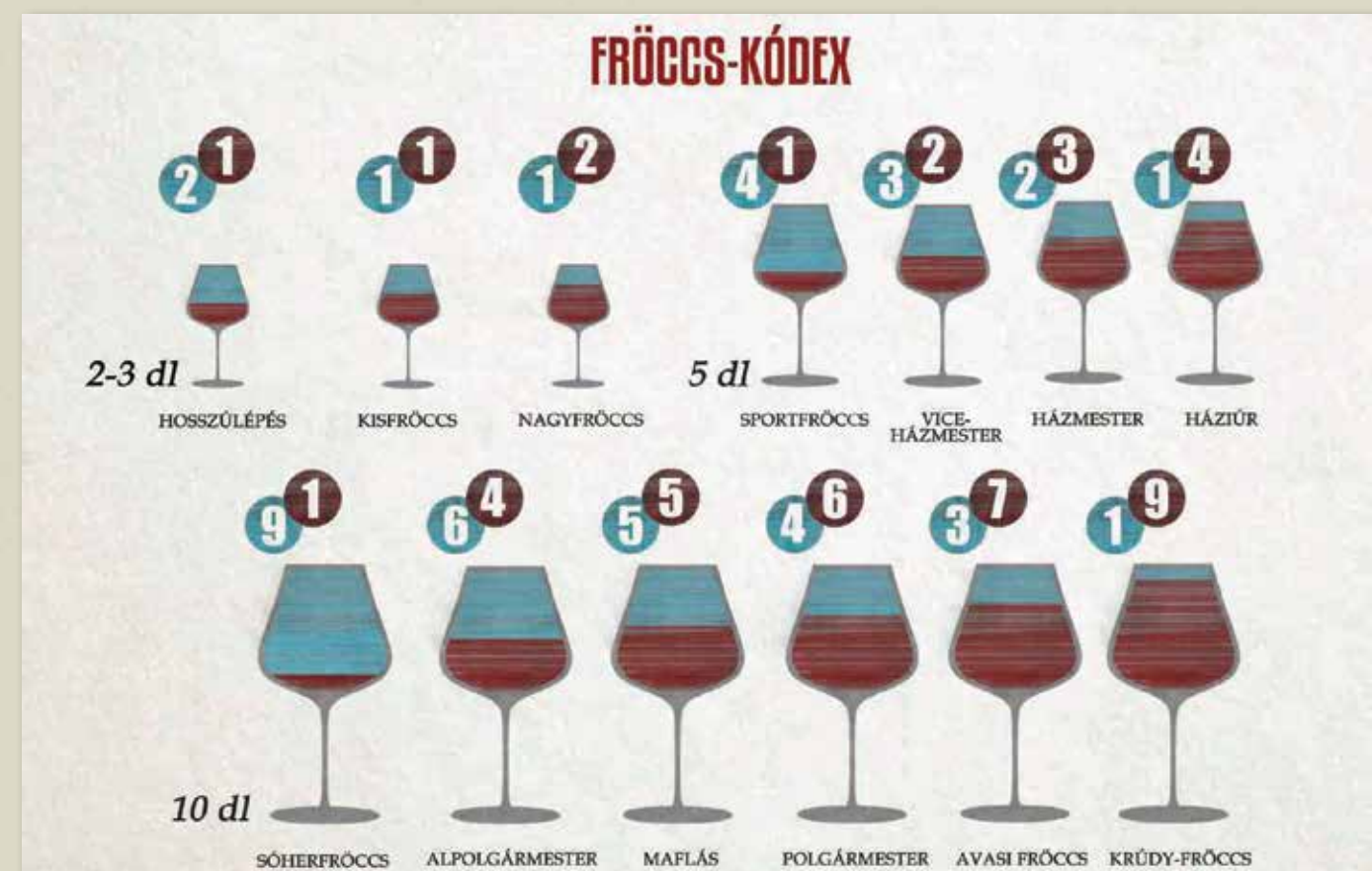
A Miskolci Fröccsfesztivál a Herman Ottó Múzeum szervezésében indult útjára 2006-ban. A szervezésbe később bekapcsolódtak az Avasi Borangolást és más avasi rendezvényeket is lebonyolító Miskolci Borbarátok és az Avasi Borút Egyesület is. Idén, 2017-ben az egyik helyszín a hagyományosnak mondható múzeumudvar volt és természetesen a Herman Ottó Múzeum kiállítási épülete (Papszer 1.), míg a másik a Kisavas, Első sor, az Avasi Celláriummal és a János Pincével az élen.

A fröccs, avagy a bor és a szódavíz keverékéből készült ital 2013-tól a Magyar Értéktár része, 2015-től pedig hungarikum.

A legenda szerint Jedlik Ányos, a szódavíz nagyipari feltalálója készített először fröccsöt, mégpedig Fáy András fői pincéjében, 1842-ben, ahol Vörösmartyval és másokkal járt vendégként. Az első szódásüveg segítségével készült tehát az első fröccs, amelyet Jedlik németesen spriccnek nevezett el, ám Vörösmarty átnevezte fröccsnek. A költő a Fóti dal című költeményében így ír a fröccsről: „fölfelé megy a borban a gyöngy”.

Az itálnak számos változata alakult ki az idők folyamán. A miskolci fröccsfesztiválon 21-féle fröccsöt szolgálnak fel, amelyek a bor és a szódavíz arányaiiban térnek el egymástól. A hagyományos keverésű italok mellett alkoholmentes, magas gyümölcs tartalmú és különleges, méz hozzáadásával készült fröccsöket is kóstolhatnak a kíváncsi vendégek, sőt, a gyermekek is megkóstolhatják a számukra készült alkoholmentes gyermekfröccsöt.

MIS KOLCZ 1908.

Augustyn